

מבחן שדה של עמידות קווי עגבניות למחלת

רקבון הכתר 1995/96

אורלי מור, חיים רבינוביץ, נחום קיזר ויעקב קטן

הפקולטה לחקלאות, המזון ואיכות הסביבה, רחובות

מחלת רקבון הכתר (crown and root rot) נגרמת ע"י הפטריה *Fusarium oxysporium* f.sp. *radicis lycopersici* התוקפת את שורש העגבניה בעיקר בחורף ובאביב. מחלת רקבון הכתר פוגעת קשה בצמחי עגבניה ובעיקר באלה הגדלים במצעים מנותקים בתנאי טמפ' נמוכים. המחלה גורמת לרקבון השורש וצואר השורש, לכמישת הצמחים הנגועים ולנזק גדול לחקלאי. העמידות למחלה מבוססת על גן דומיננטי יחיד. בארצות מסוימות, כגון בלגיה, מהווה העמידות למחלה גורם ראשון במעלה בבחירת הזן.

במעבדתנו, פיתחנו שיטה לזיהוי נבטי עגבניה עמידים ורגישים לאחר הדבקתם בצלחות פטרי. במסגרת עבודתנו לטיפוח זני עגבניה חדשים ועמידים למחלות בחנו קווים רבים לעמידות למחלה בשדה עגבניות בעין תמר. בניסוי זה, בחנו את תגובתם של קווים שונים הנבדלים בעמידותם: רגישים, סבילים, עמידים הטרזיגוטיים ועמידים הומוזיגוטיים. שיעור הנגיעות בקווים הרגישים היה כ- 60%, כלומר, צמחים רבים התחמקו מהדבקה ולא היתה אפשרות להסיק מהניסוי מסקנות מוחלטות לגבי הגוטיפ שלהם. לפיכך, התרכזנו בניסוי זה בזיהוי וסילוק קווים מתפצלים ורגישים אך לא יכולנו לקבוע באופן וודאי מי מהקווים עמיד לחלוטין. התוצאות של הניסוי שערכנו בשנת 1997 נמצאות בשלבי סיכום. בניסוי זה נצפתה נגיעות גבוהה מזו שב- 1996 ונמצא מתאם גבוה בין תוצאות ניסויי המעבדה לאלה שהתקבלו בשדה הניסוי.